on-line >>> www.alnari.rs
mail to >>> office@alnari.rs

Naziv originala:
D. J. McIntosh
THE WITCH OF BABYLON

Copyright © 2011 by D. J. McIntosh
Translation Copyright © 2011 za srpsko izdanje Alnari d.o.o.

ISBN 978-86-7710-715-4

Canada Council for the Arts Conseil des Arts du Canada

This book is published under assistance by
The Canada Council for the Arts and Foreign Affairs Canada.

We acknowledge the support of the Canada Council for the Arts which last year invested $20.1 million in writing and publishing throughout Canada.

Nous remercions de son soutien le Conseil des Arts du Canada, qui a investi 20,1 millions de dollars l'an dernier dans les lettres et l'édition à travers le Canada.

ČUVAMO PRIRODU
www.alnari.rs

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

D. DŽ. MAKINTOŠ

BLAGO VAVILONA

Preveo Vladimir D. Nikolić

alnari
PUBLISHING
Beograd, 2011.

U sećanje na:
general-majora Nikolu Kaliparija
i Mazena Danu, izuzetnog novinara

*

U ratu, istina je prva žrtva.
Eshil, 525–456. pre n. e.

Blago Vavilona je prva knjiga
Mesopotamske trilogije.
Radnja se odigrava u avgustu, mesecu kojim
vlada Šamaš,
asirski bog sunca.

AUTORKINA BELEŠKA

Godine 1922, jedna mnogovekovna naučna potraga konačno je završena. U Fabrici za proizvodnju gasa u Sarselju, u prisustvu dva svedoka, legendarni francuski alhemičar Ežen Kanselije uspeo je da pretvori sto grama olova u zlato. Nikada nikome nije otkrio tajnu i njegova formula je do dana današnjeg ostala misterija.

ISTORIJSKA BELEŠKA

Podignuta na obali reke Tigar, Niniva je nekad bila dragulj u kruni velikog Asirskog carstva. Grad je bio opasan postojanim zidinama, širokim dva metra na najužem delu i trinaest kilometara dugačkim, s petnaest velelepnih kapija. Akvedukt s padina planinskog venca Taurus dopremao je vodu u veličanstvene hramove, biblioteke, palate i vrtove.

Sjaj Ninive nije potrajao. Kjaksar, kralj Medije, 612. godine pre nove ere opseo je grad uz pomoć Vavilonaca s juga i plemena iz oblasti Crnog mora.* Niniva je vrlo brzo pala. Bila je spaljena, opljačkana i raseljena, da se nikada više ne podigne.

Tokom vekova, prašina iz okolne ravnice padala je preko uništenog grada, napravivši brežuljak koji se mogao videti izdaleka. Niniva je nestala. S vremenom je izbrisana iz ljudskog sećanja i zaista je postala izgubljeni grad.

---

* Skiti. (Prim. prev.)

D. Dž. Makintoš

Sredinom devetnaestog veka, francuski konzul Pol Emil Bota, britanski istraživač ser Ostin Henri Lejard i Iračanin Hormuzd Rasam, pokrenuli su iskopavanja na brežuljku Kujundžik. Pronašli su izvanredne predmete – veličanstvene skulpture krilatih bikova s ljudskim glavama, složene frizove i čitavu biblioteku glinenih tablica sa zapisima.

Među ovim izuzetnim nalazima, isklesano parče duguljastog bazalta prošlo je skoro nezapaženo. Malo ko je tada pretpostavio da će se taj komad kamena pokazati kao najvrednije otkriće na lokalitetu.

PROLOG

Bogovi su nas napustili,
otišli su poput ptica selica.
(Naš grad) je uništen, gorka je njegova žalopojka.
Krv naroda sada natapa pukotine zemlje
poput vrele bronze u kalupu,
tela se rastapaju kao mast na suncu.
Hram je uništen,
dim obavija grad poput mrtvačkog pokrova,
ulicama teku reke krvi.
Plaču i muškarci i žene,
preliva se tuga,
jer (naš grad) više ne postoji.

Satima pre konačnog poraza, malo ko je zaista verovao da će grad zaista pasti. Kako ponosne kapije boginje Ištar i jaki mostovi iznad reke Tigar mogu biti probijeni? Zar vojnici nisu bili svuda? Zar palata, koja se ogleda u mirnoj površini reke, nije dobro branjena? Zar vladar nije obećao da će sve biti u redu?

Međutim, desetog dana nisana* – vreme koje su napadači dobro izabrali kako bi izbegli surovu vrelinu leta – grad je ipak pao, slomljen lako poput krhke ljuske jajeta. Vojnici su pobegli; pobacali su oružje i sakrili se među stanovništvom. Žene su stiskale decu i krile se po mračnim sobama. Vatre

* Nisan je prvi mesec asirskog kalendara; ima trideset dana i zahvata period između druge polovine marta i prve polovine aprila po gregorijanskom kalendaru. (Prim. prev.)

su besnele i pretvarale domove u pepeo. Plamenovi su se gostili, proždirući bezbrojne svitke papirusa i pergamenta u velikoj biblioteci. Tela su bila posvuda; ležala su po ulicama i plutala u reci kao udavljene i nadute životinjske mrcine. Kavezi s egzotičnim životinjama i pticama, koje behu tu zarad razonode naroda, razvaljeni su, a životinje pojedene ili su i same umirale od gladi. Statue vladara bile su oskrnavljene, a on se nigde nije mogao videti.

Pljačka, sestra bliznakinja rata, uzela je maha. Nije pošteđena ni bedna imovina običnih građana, ni raskošne palate prepune blaga. Rojeći se poput jata gavranova nad istim komadom mesa, pljačkaši su krali dragocenu slonovaču, ogrlice od kalcedona i lapislazulija, statue iz hramova, vaze od alabastera. Ono što nisu mogli poneti, uništavali su. Jedan čovek razbio je bronzanim maljem glavu lava od terakote iz hrama u Tel Harmalu. Drugi je sedeo na podu prekrštenih nogu i skidao pozlatu s lire iz Ura.

Do četrnaestog aprila 2003. godine, Bagdad je pognuo glavu i priznao poraz, a mesto gde su se čuvale mnoge dragocenosti, čuveni Nacionalni muzej Iraka, postao je samo jedna od mnogih žrtava rata.

Probijajući se kroz gomilu, lopov se kretao tiho i efikasno, vitak, ugljenocrne kose i svetle puti. Na njegovom levom zglobu mogao se uočiti pečat neobičnog oblika, u boji skorele krvi. Lopov se tiho nasmejao posmatrajući mnoge ruke kako pokušavaju da dograbe svoj deo plena. Nisu imali pojma šta uzimaju. Kao osramoćeni sin belgijskog diplomate, lopov je deset godina proveo u Bagdadu i dobro je poznavao muzej.

Pričvršćen oko struka u specijalno napravljenim koricama i skriven ispod široke tamne jakne, nalazio se vikinški borbeni nož, čiju oštricu je pripremio za sve koji bi mu stali na put. Došao je tražeći samo dva predmeta. Prvi, bakarnu glavu boginje pobede iz drevne Hatre, u prirodnoj veličini, već je stavio u svoju torbu. Od druge, mnogo važnije relikvije, delilo ga je samo nekoliko koraka. Ali trenutno nije skretao pogled s Tomasa Zakara.

Tomas je gledao u pod i pokrio uši dlanovima, kao da će nekako zaustaviti uništavanje ako ne gleda i ako ne sluša. Slike nisu izbledele. Bande lopova razbijale su izložbene vitrine mitraljezima i gomilale glinene posude na kolica, oštećujući i lomeći ih u paramparčad.

Većina propratnih dokumenata ležala je na podu i gorela poput pogrebnih lomača. Tomas je pao na kolena i pokušao da ugasi vatru golim rukama. Njegov brat Ari, mnogo krupniji, silom ga je odvukao. „Prekini, Tomase! Povredićeš se!“

Kao da je opsednut, Tomas mu se istrgao iz naručja i pojurio ka čoveku koji se spremao da motornom testerom preseče kamenu glavu iz Horsabada. Testera za drvo samo će polomiti ili okrnjiti krečnjak i potpuno uništiti eksponat. Tomas se bacio ka njemu, a vandal je zavitlao testerom. Ari je zgrabio brata hvatajući ga snažnim rukama oko struka. „Za ime boga", uzviknuo je, „ubiće te!"

Ari se mahnito osvrtao oko sebe, nesiguran kuda da pođe. Ovo je bila teritorija njegovog brata; Tomas je mnogo bolje poznavao šemu hodnika i prostorija u muzeju.

Svetle puti i riđe kose, Ari se baš isticao, čineći ih tako još upadljivijim i ranjivijim. Bez struje, galerije su bile zamračene, osvetljene samo dnevnim svetlom koje je zamiralo. Mesto je ličilo na ogromnu pogrebnu dvoranu, a najveći artefakti, preteški da bi se pomerili, bili su pokriveni zaštitnim omotom pa su ličili na glomazne divove koji čekaju na ceremonijalnu sahranu.

U pomračini, sa obe strane lučno zasvođenog ulaza u Asirsku galeriju, videla su se i dva džinovska lamasua – krilati bikovi s ljudskim glavama. Obratio se Tomasu: „Ovuda? Pomozi mi! Ne znam gde da idemo." Pribio je Tomasa uz jednog od kamenih čuvara i čvrsto ga držao. „Udahni duboko nekoliko puta i saberi se."

Tomas je pokušao da se oslobodi njegovog stiska. „Moram da se vratim napolje. Video sam tenk negde u blizini muzeja."

„Znaš vrlo dobro da je direktor muzeja već pokušao. Išao je u hotel *Palestina* tri puta i molio vojsku za pomoć. Oni neće doći. Samjuel nas čeka. Već kasnimo."

„Ne mogu to da uradim. Bićemo isti kao i ovi lopovi."

„Da li bi više voleo da je neko drugi ukrade ili uništi?"

Tomas je još jednom slabašno pokušao da se oslobodi, ali je ovoga puta njegov brat pobedio. Nekoliko minuta kasnije, krenuli su zavojitim putem niz mračne hodnike, ka prašnjavoj sobi za restauraciju.

Čekao ih je sićušan stariji čovek, a lice mu je bilo zgrčeno od uznemirenosti. Kada je ugledao braću, Samjuel Dijakos je odahnuo od olakšanja. „Konačno ste stigli. Bio sam tako zabrinut."

Tomas se mračno nasmešio. „Hajde, onda, da to uradimo. Neka nam Bog oprosti!" Na podu je ležala gomila razbijenih glinenih posuda, kao da je kroz prostoriju prošao uragan.

Samjuel ga je jedva čuo. S pokretljivošću mnogo mlađeg čoveka, pritrčao je do niza polica naslaganih uza zid. Ari je ramenom odgurao poslednju policu u stranu i u zidu otkrio mala, četvrtasta, čelična vrata. Samjuel je čučnuo. „Čini mi se da je brava netaknuta." Pokretom ruke pokazao je

Ariju da mu donese veliku platnenu vreću i gomilu vate, koje je ostavio na stolu. Otključao je čelična vrata i pogledao u mračnu unutrašnjost. „Unutra je. Stigli smo na vreme."

Nežno je izvadio teški, duguljasti komad bazalta i pažljivo ga položio na sto.

U dovratku se pojavila figura u crnom, s velikom torbom na leđima, čije su ručke virile iza ramena. Samjuel, zaokupljen predmetom, nije ga ni primetio, ali Ari i Tomas pojuriše da mu prepreče put. Lopov je lagano spustio torbu na pod. Pokazao je prema Samjuelu i rekao: „Ja ću to uzeti."

„Gubi se odavde!" Tomas se zaleteo ka njemu.

Lopov mu je zadao surov udarac pravo u međunožje. Tomas se savio od bola i srušio. Nož je sevnuo. Ari je preskočio Tomasa i zaustavio ruku koja je zamahnula nožem, a onda ga snažno udario u grudi. Lopov se zateturao, ali je uspeo da okrene nož i zarije oštricu u Arijev dlan, ostavljajući duboku posekotinu. Krv je šiknula iz grozno zjapeće rane.

Lopov je spretno držao nož, spreman da zada smrtni udarac. Verovao je da je nož sposoban da namiriše krv: kao što rašlje mogu da otkriju vodu, tako je i nož osećao tačno mesto gde je arterija, i težio da baš tu zaseče.

„Ne!" Samjuel mu je pružio ploču zaštićenu omotom od vate. „Daću ti je, izvoli. Nema potrebe da ih dalje povređuješ."

„Star si, ionako ne bi mogao da me zaustaviš", nacerio se lopov dok je uzimao svoju torbu i dodavao je Samjuelu. „Stavi je unutra."

Samjuel je poslušao.

Začulo se komešanje na ulazu i pojavila se grupica kradljivaca sa sve kolicima. Ukopali su se u mestu kada su ugledali Tomasa na podu i Arija koji je stezao povređenu ruku bezuspešno pokušavajući da zaustavi krvarenje.

Lopov je zgrabio torbu i krupnim koracima krenuo ka vratima. Zapretio je bandi nožem. „Sklanjajte se!", rekao je.

Prestrašeni, pustili su kolica i odmakli se nazad.

Lopov je nestao u mračnom hodniku.

Napolju je već bila noć. Ljudi su jurili na sve strane: beli duhovi u polumraku, ruku natovarenih torbama od rafije i kartonskim kutijama. Jedan je nosio kompjuterski monitor, a kablovi su mu se uvili oko vrata i lepršali poput šala. Drugi je vukao kauč, metalnim nogarima rijući brazde po zemlji.

Kada su konačno došli do *tojote*, Tomas je klonuo na suvozačko sedište. Ari je seo na vozačevo mesto, stežući improvizovani zavoj od vate za pakovanje, kojom je prekrio ranu.

Samjuel je seo pozadi, spuštajući svoju platnenu vreću pored. „Biće sve u redu", rekao je Samjuel. „Najgore je prošlo."

„Kako to misliš?“, zarežao je Tomas. „Ovo je potpuna propast!“

„Ostali ste živi. To je najvažnije.“

„Slušaj šta ti govori, Tomase“, rekao je Ari. „Potpuno je u pravu.“

„U svakom slučaju“, nastavio je Samjuel mirno, „dao sam mu pogrešnu ploču. Prava je u mojoj torbi. Kreni sad, moramo brzo da se izgubimo odavde.“

Blizu arheološkog nalazišta Rima (Tell al-Rimah), Irak
20. april 2003.

Sunce u zenitu govorilo je Hani da je podne. Vrelina joj je pretvorila telo u mlitavu krpu, a kapci su je pekli. Žudela je za vodom, za osećajem hladne tečnosti koja joj klizi niz grlo, za trskom oivičenim barama pored Tigra i ledenim kapljicama vlage na prastarim kamenim zidovima. Počela je da puca i bila je svesna toga.

U zoru su je grube muške ruke odvukle u sveže iskopanu jamu. Zavezali su joj ruke na leđa i pričvrstili ih za stub. Lopate i ašovi kojima su iskopali rupu, napravivši u zemlji obrnutu kupu koja joj je dopirala do struka, bile su pobacane na gomilu pokraj njenih stopala.

Hana je posmatrala tri čoveka kako se vraćaju i saginju da nađu kamenje veličine dečje pesnice, svaki dovoljno veliki da raskrvari kožu, ali ne i da donese brzu smrt. Skupili su ih na gomilicu na vrhu jame.

Jedan od ljudi odvojio se od ostalih i spustio se niz strmu stranu jame ka njoj. Bio je mršav, s ćubom crne kose koja je odudarala od bledog tena, neprirodno svetlog za nekog ko je mnogo vremena provodio na nemilosrdnom suncu. Na levom ručnom zglobu videla se tetovaža urađena crvenim mastilom. Svukao joj je maramu, ostavljajući je da joj visi oko vrata, zatim približio glavu na samo nekoliko centimetara od njenog lica i, tako da samo ona može da ga čuje, progovorio tihim glasom:

„Gde si je odnela? Reci mi i poštedeću te.“

Hana nije ništa odgovorila osećajući da laže.

„Osećaš li vrelinu, Hana?“ Iz džepa je izvadio malu, zelenu staklenu bocu s vodom. Skinuvši zatvarač, dotakao je vlažnim grlićem njene usne. Kada je otvorila usta, okrutno ju je izmakao. „Dobićeš koliko god vode želiš, ali prvo mi reci.“

Odbila je odmahnuvši glavom. Šake su joj utrnule, a telo joj beše neobično hladno, uprkos pustinjskoj vrelini. „Ne znam“, odgovorila je, „Samjuel nije hteo da mi kaže.“

„Lažeš. Bila si mu jedan od najpouzdanijih pomoćnika."

„Više ne. Nije mi se skoro javljao. Posumnjao je još kad sam prvi put pokušala da je ukradem."

„Šta ti je ponudio?"

Hana je pokušala da se cinično nasmeje, ali zasmetao joj je otečeni jezik. Pljuvačka joj je curila iz ugla usana. Bila je tako umorna. Pogledala ga je i pomislila na pustinjske zmije koje se kriju u pesku i vrebaju svako stopalo koje se previše približi. Njegove oči su podsećale na njihove: podbule, oivičene crvenilom, toliko svetle da su izgledale skoro žute.

Progovorila je šapatom. „Ništa. Da sam mogla da dobijem novac od Samjuela, misliš li da bih prešla na vašu stranu?"

„Kako je onda znao da ću doći u muzej? Očekivao me je. To je mogao saznati samo od tebe."

„Znaš i sam kako je ovde. Informacije procure. Niko ne uspeva dugo da čuva tajnu."

„Uzalud se žrtvuješ. Svakako ćemo ga pronaći."

Osetila je vonj njegovog znoja i zapitala se da li je i on, na nekom nivou, prestrašen. Da li je postojala šansa za to? „O, bože! Pusti me! Umreću ovde!"

Razjaren, bacio je bocu koja se razbila o kamen. Krhotine zelenog stakla ležale su na pesku, blistajući na suncu.

„Neka te onda đavo odnese." Njegove reči spustile su se na nju kao bič. Uspentrao se iz jame.

„Hana nas je izdala", doviknuo je ostalima. Podigao je levu šaku kako bi napravio znak rogova, ispravljajući kažiprst i mali prst, bacajući tako užasnu kletvu na nju. Podigao je jedan kamen i krenuo ka nižem od dvojice posmatrača, gurajući ga u njegove drhtave ruke. „Kamenuj je!"

„Rekao si da ćemo samo da je zaplašimo. Već je u lošem stanju. Ovo je otišlo predaleko."

„Ona ne veruje da smo ozbiljni."

„Možda zaista ne zna."

„Zna! Samo uradi kako sam ti rekao."

Naciljao je, pokušavajući da proceni gde će udarac izazvati najmanju povredu. Kamen se odbio od Haninog ramena; udarac je bio blag i nedelotvoran.

„Trudio si se da je ne povrediš!", besno je viknuo. „Šime, pokaži mu kako se to radi."

Gorostas je istupio napred. Instinktivno, niži čovek se zgrčio jer je znao kakve povrede njegov prijatelj može da nanese. Div se kruto sagnuo, podigao dva kamena i svom snagom ih zavitlao ka meti.

Hana je vrisnula. Telo joj se trgnu kad ju je jedan kamen pogodio u lice, a drugi u meko tkivo stomaka. Napustio ju je bilo kakav osećaj za vreme i prostor.

Kao da saoseća s njenom patnjom, svetlo se promenilo. Sunce je zasijalo narandžasto, a nebo poprimilo neprirodnu boju ilovače. Na nemilosrdnoj vrelini, tlo je izgledalo kao da se talasa, kao da džinovska zmija vijuga ispod površine. Vazduh je postao neobično miran, osim tihog zujanja elektriciteta između zbijenih zrna peska.

Svi pogledaše ka severu. „Počinje šamal*“, reče jedan od njih. „Vidi ti to.“

Činilo se kad da se odjednom na horizontu formirala planina. Isprva je oblik bio samo nejasno ispupčenje, ali je rastao pred njihovim očima neverovatnom brzinom. Za nekoliko trenutaka, videli su peščani talas visok nekoliko desetina metara. Kotrljao se ka njima poput cunamija. Povremeno bi plavičaste munje provirile kroz crvenu prašinu. Arapi su taj vetar nazivali *hamasin,* od reči *khamāsīn* koja označava broj pedeset – jer kada su snažne, takve oluje mogu da potraju i do pedeset dana.

Pojurili su, znajući da je gotovo nemoguće pobeći peščanom zidu. Niži čovek se sapleo i pao na kamen koji je virio iz peska. Oštar bol sevnuo mu je kroz koleno. Uspravio se i, stežući povređenu nogu, krenuo napred šepajući. Druga dvojica već su stigla do kamioneta. Otvorili su vrata i uleteli unutra. Motor je zabrundao.

„Čekajte!“, vikao je niski čovek. „Šta to radite?“

Vrata kamioneta su se zalupila; gume su proklizale na pesku. Vozač je ubacio u zadnji hod. Točkovi su negde zagrabili čvršću podlogu i kamionet se zalete ka jugu. Niski čovek se prisilio da potrči, ignorišući užasan bol. Raširio je ruke poput prosjaka koji moli za milost. Svetla kamioneta su blesnula i zaslepila ga. Njegove poslednje reči zaglušila je buka motora i nadolazeće oluje.

Na ivici svesti, Hana je na svom licu osetila prvi nagoveštaj vetra i prvi napad sitnih zrnaca peska. Visila je uz stub kao polomljena lutka, a marama joj je igrala na nadolazećoj oluji poput vetrokaza.

---

* Šamal je vrsta vetra u Mesopotamiji. Duva sa severozapada i prelazi preko Iraka i Kuvajta, noseći velike količine peska. (Prim. prev.)

PRVI DEO
IGRA

Jer, evo, ja ću podignuti i dovešću na Vavilon
zbor velikih naroda iz zemlje severne,
koji će se uvrstati da se biju s njim,
i uzeće ga;
strele su im kao u dobra junaka,
ne vraćaju se prazne.
I zemlja će se haldejska oplijeniti,
svi koji će je plijeniti nasitiće se...

Knjiga proroka Jeremije, 50:9–10